

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Karla Černína, Ph.D. ve věci

navrhovatele: V. K.

za účasti: 1) **Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem**
sídlem Příční 405, Bystřice nad Pernštejnem
2) **Sdružení nezávislých kandidátů**
zastoupené zmocněnkyní M. B.,
3) P. B.
4) D. M.
5) J. D.
6) doc. PhDr. D. O., Ph.D.
7) S. Č.

o návrhu ze dne 4. 10. 2022,

takto:

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah návrhu

1. Dne 6. 10. 2022 podal navrhovatel u Krajského soudu v Brně návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva obce Skorotice konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022. Uvedl, že Městský úřad v Bystřici nad Pernštejnem jako příslušný registrační úřad rozhodnutím ze dne 2. 8. 2022, č. j. BYS 15145/2022, registroval kandidátní listinu nezávislého kandidáta V. K. Tato kandidátní listina byla uvedena na volebním lístku pro volby do obecního zastupitelstva obce Skorotice. Při registraci byl navrhovatel upozorněn, že v době podání kandidátní listiny nemá trvalý pobyt v obci, kde kandiduje. To je překážka volitelnosti, která musí pominout ke dni voleb. Obec Skorotice poté svévolně odmítla navrhovatele přihlásit k trvalému pobytu. Voličům však nebylo žádným způsobem oznámeno, že volba tohoto kandidáta je zatížena překážkou volitelnosti a že hlasy pro tohoto kandidáta budou označeny za neplatné.
2. S ohledem na výše uvedené pochybení došlo k porušení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů („zákon o volbách“), takovým způsobem, který hrubě ovlivnil průběh voleb a výsledky hlasování. Navrhovatel tedy požaduje, aby soud prohlásil volby do zastupitelstva obce za neplatné, eventuálně aby za neplatné označil výsledky hlasování.
3. Zásilkou doručenou soudu dne 14. 10. 2022 navrhovatel doplnil přílohy ke svému návrhu (vyrozumění podle § 74 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ze dne 22. 9. 2022, oznámení přestupku ze dne 29. 9. 2022, úřední záznam sepsaný na Policii České republiky, Obvodním oddělení Bystřice nad Pernštejnem, ze dne 27. 9. 2022, úřední záznam o podaném vysvětlení navrhovatelem ze dne 27. 9. 2022, výpis

z internetových stránek o službě CzechPoint pořízený 26. 9. 2022, oznámení přestupku z 22. 9. 2022, úřední záznamy o podání vysvětlení navrhovatelem a D. M. z 21. 9. 2022, úřední záznamy o podání vysvětlení P. B. a M. B. z 22. 9. 2022, úřední záznam o podání vysvětlení navrhovatelem z 23. 9. 2022, rozhodnutí o registraci kandidátní listiny nezávislého kandidáta, úřední záznam Policie ČR, obvodního oddělení Bystřice nad Pernštejnem z 27. 9. 2022). Ze zaslaných příloh vyplývá, že navrhovatel se dne 15. 9. 2022 okolo 10. hodiny zastavil na Obecní úřad Skorotice. Přítomna byla pouze účetní paní B., která navrhovateli sdělila, že pokud potřebuje zapsat trvalý pobyt v obci, nechť se dostaví v úterý v úředních hodinách. Poté se dne 20. 9. 2022 v úředních hodinách dostavil navrhovatel na Obecní úřad Skorotice a chtěl se přihlásit k trvalému pobytu v obci. Přítomna byla paní B. a pan M. (matrikář). Pan M. navrhovatele požádal o předložení patřičných dokladů pro zápis změny trvalého pobytu. Navrhovatel je u sebe neměl a požádal pana M., aby je vytiskl z portálu CzechPoint. Pan M. přístup do daného portálu neměl, ani paní B. daný doklad vystavit neuměla. Pan M. sdělil navrhovateli, že pokud si doklady do 18 hodin téhož dne sežene, zápis bude proveden. Navrhovatel se vrátil v 17:45 hodin a dožadoval se zápisu trvalého bydliště do nemovitosti, kterou vlastní jeho manželka. Požadovaný aktuální výpis z katastru nemovitostí však nedoložil, proto zápis nebyl proveden. Poté navrhovatel navštívil následující den v odpoledních hodinách pana M. doma a přinesl s sebou výpis z katastru nemovitostí. Pana M. údajně slovně napadal, proto mu tento sdělil, ať se dostaví na úřad následující týden v úředních hodinách. Následně se navrhovatel dostavil na obecní úřad dne 27. 9. 2022 v 17:30 hod a požadoval vydání výpisu z katastru nemovitostí pro LV 106. Starosta obce Petr B. tento list údajně navrhovateli odmítl vydat a z tohoto důvodu mu nezapsal trvalý pobyt na dané adrese. Navrhovatel byl na obecním úřadu již šestkrát, z toho dvakrát bylo zavřeno a dvakrát byla přítomna pouze účetní.

II. Vyjádření účastníků řízení

4. Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem jako příslušný registrační úřad k věci sdělil, že dne 2. 8. 2022 zaregistroval nezávislého kandidáta V. K. Kandidát byl výslovně upozorněn, že v době podání kandidátní listiny nemá trvalý pobyt v obci, kde kandiduje, což je překážka volitelnosti, která musí pominout ke dni voleb. Tento postup byl shledán jako správný i ze strany Krajského úřadu Kraje Vysočina.
5. Zmocněnkyně Sdružení nezávislých kandidátů ve vyjádření z 19. 10. 2022 uvedla, že volby proběhly v souladu se zákonem a k žádnému porušení zákona nedošlo. Navrhovatel je problematická osoba. Účastní se zasedání zastupitelstva a narušuje je hlasitými a vulgárními výstupy. Slovně napadá i zastupitele obce. Jeho agresivita a výhrůžky se stupňují.
6. K věci se vyjádřili rovněž zvolení zastupitelé, kteří shodně uvedli, že volby v obci proběhly zcela v souladu se zákonem a k žádnému porušení zákona o volbách nedošlo. D. M. doplnil, že je zastupitelem obce od roku 1997. Dne 20. 9. 2022 přišel navrhovatel na úřední hodiny a požadoval zápis změny místa trvalého pobytu. Byl požádán, aby předložil potřebnou dokumentaci, což neučinil. Po 18. hodině mu byl nabídnut náhradní termín – 21. 9. 2022 v 17 hodin. Po 15. hodině následujícího dne navrhovatel bušil na dveře pana M. Na výzvu potřebné doklady nepředložil, byl hrubý a vyhrožoval Policií ČR.

III. Vyjádření obce Skorotice

7. Obec Skorotice k dotazu soudu dne 10. 10. 2022 sdělila, že nemá žádnou dokumentaci k registraci navrhovatele k trvalému pobytu. Uvedla, že dne 20. 9. 2022 se navrhovatel dostavil na obecní úřad k přihlášení trvalého pobytu. Byl vyzván, aby předložil potřebné dokumenty (souhlas vlastníka nemovitosti, osobní návštěva vlastníka na úřadě, list

vlastnictví). Navrhovatel potřebné doklady neměl a nebyl schopen je v úřední den dodat. Bylo mu sděleno, že pokud doklady dodá následující den (21. 9. 2022), bude mu i mimo úřední den umožněno přihlášení k pobytu. Následující den se navrhovatel dostavil k panu M. a požadoval přihlášení k trvalému pobytu. Jelikož opětovně neměl potřebné dokumenty k dispozici, bylo mu sděleno, že přihlášení k pobytu není možné. Dne 13. 10. 2022 zaslala obec na žádost soudu výpis ze stálého seznamu voličů pro volby do zastupitelstev obcí ve dnech 23. 9. – 24. 9. 2022.

IV. Posouzení věci soudem

8. Soud přezkoumal návrh podle § 90 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).
9. Návrh **není důvodný**.
10. Nejprve se soud zabýval naplněním podmínek řízení. Co se týče včasnosti návrhu, návrh byl podán 6. 10. 2022, tedy v zákonem stanovené desetidenní lhůtě po vyhlášení výsledků voleb státní volební komisí (§ 60 odst. 1, věta druhá, zákona o volbách).
11. K aktivní legitimaci navrhovatele soud uvádí následující. Z ustanovení § 90 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že *za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování, anebo neplatnosti volby kandidáta*. Podle § 60 odst. 1, věta první, zákona o volbách platí, že *podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta, se může domáhat ochrany u soudu každá osoba, zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen „navrhovatel“)*. Z § 20 odst. 1 zákona o volbách pak vyplývá, že *volební stranou podle tohoto zákona mohou být registrované politické strany a politická hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů*.
12. Z předloženého seznamu voličů vyplývá, že navrhovatel nebyl osobou zapsanou ve stálém seznamu voličů pro volby do Zastupitelstva obce Skorotice ve dnech 22. a 23. 9. 2022, neboť nemá trvalý pobyt v obci (to soud ověřil rovněž výpisem z informačního systému základních registrů). Jedná se však o nezávislého kandidáta, který byl rozhodnutím Městského úřadu Bystřice nad Pernštejnem ze dne 2. 8. 2022 registrován pro volby do předmětného zastupitelstva. Aktivní legitimaci navrhovatele k podání návrhu tak zakládá jeho postavení jako nezávislého kandidáta pro předmětné volby (viz § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 a § 20 odst. 1 zákona o volbách).
13. Co se týče pasivní legitimace, podaný návrh byl formulován jako návrh na neplatnost voleb, eventuálně návrh na neplatnost hlasování. Nesprávné započtení hlasů pro kandidáta, který neměl být volen, však zpravidla bude vadou mající vliv na volbu jednotlivých kandidátů, proto soud jako s účastníky řízení jednal kromě zmocněnkyně volební strany Sdružení nezávislých kandidátů i se všemi zvolenými zastupiteli. Podle § 90 odst. 2 s. ř. s. citovaného ustanovení *jsou účastníky řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát*. V řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta jsou pak účastníky řízení *navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena*.

14. Podmínky řízení byly splněny, proto soud přistoupil k věcnému posouzení návrhu.
15. Podle § 60 odst. 3 zákona o volbách *návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.*
16. Základními předpoklady pro vyhovění volební stížnosti je (1) protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení právního předpisu upravujícího volební proces, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta, resp. hlasování či voleb jako takových. Volební výsledky jsou „zatemněny“ tehdy, je-li možno se důvodně domnívat, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištění nezákonnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2004 č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS, nebo nověji ze dne 10. 11. 2016 č. j. Vol 4/2016 - 191, č. 3522/2017 Sb. NSS; obdobně též Molek, P. in Blažek, T. a kol. *Soudní řád správní - online komentář*. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016, § 90).
17. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 3/2018-48, dovodil, že ačkoli s tím volební zákony do konce roku 2016 nepočítaly, případný zásah volebního soudu mohlo vyvolat pouze porušení zákona způsobilé ovlivnit výsledky voleb v určité intenzitě. I v současnosti tak lze vycházet z dřívější judikatury, neboť pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb lze považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „zatemnění“ ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu. Na druhou stranu však nelze ignorovat, že zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo. Pro vyhovění volební stížnosti tak je nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb hrubým způsobem.
18. Co se týče skutkových okolností, ze zápisu o výsledku voleb do Zastupitelstva obce Skorotice v roce 2022 je zřejmé, že v seznamech voličů bylo zapsáno 96 voličů, volilo se 5 zastupitelů. Úřední obálky byly vydány 59 voličům, přičemž celkem bylo odevzdáno 58 obálek. Počet platných hlasů činil 270. Voleb se zúčastnily 2 volební strany: Sdružení nezávislých kandidátů (268 platných hlasů) a nezávislý kandidát V. K. (2 hlasy). Do zastupitelstva obce se jako zvolení zastupitelé dostali kandidáti Sdružení nezávislých kandidátů P. B. (54 hlasů), D. M. (54 hlasů), J. D. (54 hlasů), D. O. (54 hlasů) a S. Č. (52 hlasů).
19. Podmínky aktivního volebního práva upravuje § 4 odst. 1 zákona o volbách. Stanoví, že „[p]rávo volit do zastupitelstva obce, města nebo hlavního města Prahy má občan obce⁴⁾ za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo v hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu, a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, je držitelem potvrzení o přechodném pobytu na území nebo povolení k trvalému pobytu a je přihlášen k pobytu v této obci, městě nebo hlavním městě Praze, dosáhl věku nejméně 18 let a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv, (dále jen „volič“); do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části města se zvláštním postavením (dále jen „územně členěné statutární město“) anebo městské části hlavního města Prahy má právo volit ten volič, který je v den voleb přihlášen k pobytu v tomto městském obvodu nebo městské části.“ Pro nyní posuzovanou věc je významné, že podmínka

přihlášení k trvalému pobytu v obci je časově vázána ke dni voleb, nikoliv např. již k okamžiku registrace.

20. Podmínky pasivního volebního práva plynou z § 5 odst. 1 zákona o volbách. Podle něj „[č]lenem zastupitelstva obce může být zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b); členem zastupitelstva městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy může být zvolen ten volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) a který je v den voleb v tomto městském obvodu nebo městské části přihlášen k pobytu.“
21. Členem zastupitelstva obce tak nemůže být zvolena osoba, která nemá trvalý pobyt na území obce [srov. § 4 a 5 zákona o volbách do zastupitelstev obcí a např. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 10. 2000 sp. zn. IV. ÚS 420/2000 (N 145/20 SbNU 43)]. Splnění podmínky trvalého pobytu se ověřuje při registraci kandidátní listiny volební strany. Nesplňuje-li kandidát tuto podmínku v době provádění registrace, musí předložit písemné prohlášení, že tuto podmínku censu trvalého pobytu splní (překážka tak pomine) ke dni voleb (§ 22 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Není-li takové prohlášení předloženo, je to důvod pro škrtnutí kandidáta na kandidátní listině (§ 23 odst. 2 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí nebo např. bod 42 nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. IV. ÚS 4241/18, *obec Hostivice*). Vady registrace je však nutno namítat v řízení podle § 89 s. ř. s., nikoliv v řízení o návrhu na neplatnost voleb, hlasování či volby kandidáta (viz např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012-44). V nynějším řízení podle § 90 s. ř. s. tak soud k případným vadám registrace nepřihlížel.
22. Otázku, jak má být naloženo s hlasy voličů získanými kandidáty, kteří ke dni konání voleb nesplňovali podmínky volitelnosti do zastupitelstva obce, vyřešil Ústavní soud ve výše zmiňovaném nálezu ve věci *obce Hostivice*. V bodech 48 – 49 tohoto nálezu vysvětlil, že v případě, kdy kandidát do dne voleb neodstraní překážku trvalého pobytu v obci, měla by volební strana daného kandidáta odvolat, případně by se měl daný kandidát své kandidatury vzdát podle § 24 zákona o volbách. Podle Ústavního soudu totiž „zjištění výsledku voleb podle § 45 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, které by vycházelo též z hlasů získaných kandidáty, kteří v rozhodné době nesplňovali podmínky volitelnosti, pak nelze (...) považovat za souladné s ústavněprávními kautelami zakotvenými v čl. 5 a čl. 102 odst. 1 Ústavy a v čl. 21 odst. 1, 3 a 4 a čl. 22 Listiny, zejména s požadavkem na rovnost podmínek k přístupu k voleným funkcím, jelikož uvedený postup by mohl způsobit zkreslení výsledků voleb, získá-li kandidát nesplňující podmínky volitelnosti pro svou volební stranu (srov. § 49 zákona o volbách do zastupitelstev obcí) alespoň jeden hlas, a tato skutečnost má dopad na přidělení mandátů v zastupitelstvu obce“.
23. V nynějším případě je z předložené volební dokumentace patrné, že navrhovatel se dopustil volební chyby. Poté, co se mu přede dnem konání voleb (dne 20. a 21. 9. 2022) nepodařilo přihlásit k trvalému pobytu v obci Skorotice (správnost postupu obce v řízení o přihlášení k trvalému pobytu soud v tomto řízení nezkoumal), měl svoji kandidaturu včas odvolat (§ 24 zákona o volbách). Pokud tak neučinil, ohrozil požadavek na rovnost podmínek k přístupu k voleným funkcím, potažmo přispěl ke zkreslení výsledků voleb. Navrhovatel ve volbách získal 2 hlasy, které byly zohledněny v zápisu o výsledku voleb. V souladu s bodem 51 nálezu ve věci *obce Hostivice* však k těmto hlasům nemělo být přihlíženo. Pokud hlasy odevzdané voliči pro navrhovatele byly započítány do volebního výsledku, došlo k pochybení. Předmětné pochybení však nemohlo hrubě ovlivnit výsledky

voleb ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o volbách, neboť kandidát s nejnižším počet hlasů, který se dostal do zastupitelstva, obdržel 52 platných hlasů.

V. Závěr a náklady řízení

24. Soud doplňuje, že není přípustné, aby navrhovatel jako nezávislý kandidát, který sám způsobil nezákonnost v průběhu voleb, chtěl z této nezákonnosti následně těžit a domáhal se zrušení výsledku voleb. Takový postup by hraničil se zneužitím práva na soudní ochranu ve věcech volebních. Ústavní soud v nálezu *obce Hostivice* vytyčil jasné mantinely, jak v postupovat v situacích, kdy registrovaný kandidát neodstraní ke dni voleb překážku volitelnosti a nedojde k zaregistrování jeho trvalého pobytu v obci, v níž má být volen. V intencích těchto závěrů soud postupoval v nyní projednávané věci.
25. Z výše uvedených důvodů soud neshledal podaný návrh důvodným, proto jej zamítl (viz zejm. bod 23).
26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož platí, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení ve věcech volebních.
27. Podle ustanovení § 93 odst. 5 s. ř. s. soud usnesení doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu; usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Brno 24. října 2022

Mgr. Milan Procházka.
předseda senátu